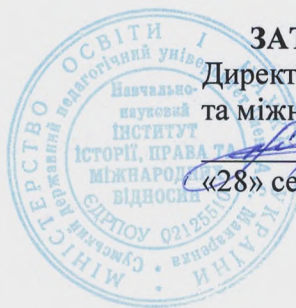
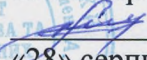

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту історії, права
та міжнародних відносин

 Олександр ЖУКОВ
«28» серпня 2025 р.

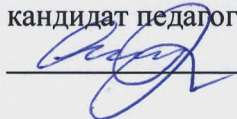
**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
НОВІТНЯ ІСТОРІЯ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ**

**Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність 014 Середня освіта (Історія)
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Історія)**

**Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання українська**

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту історії, права та
міжнародних відносин
«28» серпня 2025 р.

Голова Світлана МОЦАК,
кандидат педагогічних наук, доцент

Суми – 2025

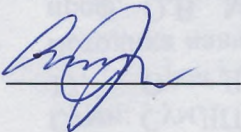
Розробник:

Жуков О.В., кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Моцак С.І., к. пед. н., доцент, завідувач кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Бакалавр	Обов'язкова
		Рік підготовки:
3-й		
Семестр		
2-й		
Лекції		
20год.		
Практичні, семінарські		
26 год.		
Лабораторні		
Самостійна робота		
72 год.		
Консультації:		
2 год.		
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: залік

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Новітня історія країн Азії та Африки» полягає у поглибленому вивченні та оволодінні науковими знаннями з нової та новітньої історії країн Азії та Африки.

Навчальна дисципліна «Новітня історія країн Азії та Африки» входить до переліку вибіркових компонентів освітньо-професійної програми. Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**:

ІК 1. Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі історії, правознавства та методики навчання, що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність використовувати знання державної та іноземної мови в освітній діяльності.

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей**:

ПК 13. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання)

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Новітня історія країн Азії та Африки» базується на знаннях таких дисциплін як «Нова історія країн Азії та Африки», «Нова історія країн Європи та Америки», «Історія середньовічного Сходу» та інших, раніше вивчених.

3. Результати навчання за дисципліною

ПРУ 10. Добирати міжпредметні зв'язки курсів історії в базовій середній школі відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти з освітньої галузі «Суспільствознавство».

ПРК 2. Творчо використовувати теорії й досвід у процесі вирішення соціальних і професійних завдань

ПРА 3. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

4. Критерії оцінювання результатів навчання Розподіл балів

Поточний контроль	Разом	Сума
Поточний контроль	52	100
52		
Контроль самостійної роботи	48	
48		

4.1. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, участі у семінарах, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- **52 бали:** участь у *семінарах* – підготовка аналітичних звітів та доповідей і пред'явлення результатів в аудиторії у вигляді усних відповідей, участь в обговоренні семінарських питань / дискусіях, виконання практичних завдань, виконання завдань тестового контролю.

- **48 балів:** опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка рефератів, есе тощо.

Разом – **100 балів.**

Оцінювання результатів аудиторної роботи здійснюється за наступними критеріями:

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
3,4	Здобувач вищої освіти відповідає на всі питання семінарського заняття, розкриває зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає та правильно інтерпретує історичні та генеалогічні явища та процеси; виконує всі завдання, може правильно визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу; висловлює і обґрунтовує власну думку щодо предмету заняття, наводить аргументи на її підтвердження, що ґрунтуються на системному знанні теоретичних положень та окремих прикладах з історичної практики або власного родоводу. Під час заняття продемонстрована активність та ініціативність.

2	Здобувач вищої освіти дає відповіді на питання семінарського заняття, відтворює дефініції та пояснює зміст загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; визначає, проте неточно інтерпретує історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, допускаючи незначні помилки.
1	Здобувач вищої освіти дає відповіді на більшість питань семінарського заняття, відтворює дефініції загальнотеоретичних категорій, що підлягають засвоєнню при вивченні теми; лише називає історичні явища та процеси; завдання виконує з неістотними помилками; не може визначати спільні та відмінні риси понять, які складають предмет порівняльного аналізу, називаючи при цьому їх ознаки.
0	Відсутність на занятті

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	Задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>).

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни «Історія стародавнього світу» можуть бути:

- усний контроль. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;

- письмовий контроль. Здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);

- тестовий контроль. Тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких вказує на наявність (або відсутність) у здобувача вищої освіти певних знань, умінь.

- підготовка доповідей, есе, презентацій. Передбачає виконання здобувачами вищої освіти різних форм завдань.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

Питання для підсумкового контролю:

1. Предмет і завдання курсу “Новітня історія країн Азії та Африки”, методологічні проблеми його вивчення.
2. Цивілізації Азії та Африки в новітні часи: основні тенденції розвитку.
3. Цивілізаційні теорії як методологічна основа вивчення новітньої історії країн Азії та Африки.
4. Характер і завдання національно-визвольного руху в країнах Азії та Африки на початку новітньої історії.
5. Паризька мирна конференція про колоніальну політику великих держав.
6. Міжнародні відносини в Азійсько-Тихоокеанському регіоні після Першої світової війни. Вашингтонська конференція.
7. Економічне й політичне становище Японії після Першої світової війни.
8. Основні тенденції внутрішньої політики розвитку Японії в 20-30 рр. ХХ ст. Встановлення мілітаристського режиму.
9. Зовнішня політика Японії в 20-30 рр. ХХ ст.
10. Японо-китайська війна 1937-1945 рр.
11. Економічне й політичне становище Китаю на початок новітніх часів.
12. “Рух 4 травня 1919 р.” в Китаї.
13. “Три нових принципи” Сунь Ятсена - програма реформування Китаю.
14. Розповсюдження комуністичної ідеології в Китаї. Створення КПК. I і II з’їзди КПК.
15. Створення єдиного антиімперіалістичного фронту в Китаї, підготовка його збройних сил.
16. Революція 1925-1927 рр. в Китаї (причини, хід, специфіка, наслідки).
17. Встановлення влади Гоміндану в Китаї, його внутрішня політика.
18. Зовнішня політика Гоміндану в кінці 20-30 рр. ХХ ст.
19. Виникнення Китайської Радянської Республіки, її політика.
20. Перша громадянська війна в Китаї (причини, хід, результати).
21. Радянсько-китайські відносини в 20-30-х рр. ХХ ст.
22. Економічне й політичне становище Індії на початку новітньої історії.
23. Патріотична діяльність М.К.Ганді. Гандизм як політична теорія.
24. Перша кампанія громадянської непокори в Індії.
25. Друга кампанія громадянської непокори в Індії.
26. Економічне й політичне становище Афганістану на початок новітніх часів.
27. Боротьба Афганістану за незалежність. Третя англо-афганська війна.
28. Реформи молододафганського режиму.
29. Економічне й політичне становище Ірану на початок новітніх часів.

30. Демократичний і національно-визвольний рух в Ірані в 1920-1922 рр.
31. Державний переворот 1925 р. Встановлення влади Реза-шаха Пехлеві.
32. Внутрішня політика Реза-шаха Пехлеві в Ірані (20-30-і рр. XX ст.).
33. Зовнішня політика Реза-шаха Пехлеві в Ірані (20-30-і рр. XX ст.).
34. Радянсько-іранські відносини в 20-30-х рр. XX ст.
35. Крах Османської імперії. Внутрішнє й зовнішнє становище Туреччини.
36. Національно-визвольна боротьба турецького народу проти держав Антанти. Створення Турецької Республіки.
37. Внутрішня політика Мустафи Кемалю Ататюрка в Туреччині (20-30-і рр. XX ст.).
38. Зовнішня політика Мустафи Кемалю Ататюрка в Туреччині (20-30-і рр. XX ст.).
39. Українсько-турецькі відносини в 20-30-х рр. XX ст.
40. Економічне й політичне становище арабських країн на початок новітніх часів. Рішення Паризької мирної конференції з арабських питань.
41. Основні проблеми розвитку Єгипту в 20-30 рр. XX ст.
42. Основні проблеми розвитку Сирії й Лівану в 20-30 рр. XX ст.
43. Основні проблеми розвитку Іраку в 20-30 рр. XX ст.
44. Основні проблеми розвитку Алжиру в 20-30 рр. XX ст.
45. Основні проблеми розвитку Палестини в 20-30 рр. XX ст.
46. Виникнення Саудівської Аравії.
47. Основні проблеми розвитку Французького Індокитаю в 20-30 рр. XX ст.
48. Основні проблеми розвитку Бірми в 20-30 рр. XX ст.
49. Основні проблеми розвитку Індонезії в 20-30 рр. XX ст.
50. Основні проблеми розвитку країн Тропічної й Південної Африки в 20-30 рр. XX ст.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Новітня історія країн Азії та Африки» складається з одного розділу, який в цілому висвітлює історію національно-визвольних рухів і завоювання незалежності колоніальними й напівколоніальними країнами, їх подальший самостійний розвиток; вивчення економічних, політичних, соціальних, ідеологічних, культурних процесів у провідних державах Азії та Африки першій половині XX ст.

Розділ 1. Країни Азії та Африки у I-й пол. XX ст..

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	сп		лек	пр	лаб	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Країни Азії та Африки на початок новітньої історії	8	2	2		4					
Тема 2. Японія між світовими війнами.	10	2	2		6					

Тема 3. Китай між світовими війнами.	14	2	4	8					
Тема 4. Монголія між світовими війнами.	4			4					
Тема 5. Індія між світовими війнами.	14	2	4	8					
Тема 6. Французький Індокитай. Бірма. Індонезія.	10			10					
Тема 7. Туреччина, Іран, Афганістан між світовими війнами.	26	6	10	10					
Тема 8. Загальні тенденції розвитку арабських країн	8	2		6					
Тема 9. Єгипет, Алжир, Сирія, Ліван, Ірак, Саудівська Аравія та ін.	24	4	4	16					
Контрольні заходи	2		2						
Всього	120	20	28	72					

7.1. Тематичні розділи

Розділ 1. Країни Азії та Африки у першій пол.. ХХ ст..

Тема 1. Країни Азії та Африки на початок новітньої історії

1. Предмет і завдання курсу “Новітня історія країн Азії та Африки”

Місце країн Азії та Африки у всесвітній історії. Зміст курсу. Хронологія. Проблеми методології. Цивілізаційний підхід до вивчення історії країн Сходу як найбільш конструктивна методологія. Українське сходознавство. Основна література з новітньої історії країн Азії та Африки.

2. Версальсько-Вашингтонська система і перерозподіл колоній.

Використання метрополіями в своїх інтересах матеріальних і людських ресурсів колоніальних та залежних країн в роки Першої світової війни. Зростання незадоволення і протесту проти труднощів війни.

Рішення Версальської і Вашингтонської конференції. Перерозподіл світу основними державами-переможницями. Ігнорування національних інтересів афро-азіатських країн.

3. Характер і завдання національно-визвольного руху в міжвоєнний період.

Посилення економічних позицій національної буржуазії в країнах Азії та Африки, претензії на політичну владу. Характер, завдання, методи, рушійні сили і перспективи національно-визвольного руху. Ідеологія національно-визвольної боротьби : суньятсенізм, гандизм, кемалізм, мархаенізм, панафриканізм та ін. Політичні партії та рухи, їх програми і лідери. Об'єднання різних класів і соціальних груп на патріотичній основі за здобуття національної незалежності. Провідна роль національної буржуазії. Повстання, національні війни, визвольні рухи 1919-1923 рр.

4. Специфіка форм і методів колоніального панування в 20-30-х рр. ХХ ст.

Зміна форм і методів колоніального панування, маневри правлячих кіл метрополій. Поєднання насильницьких дій із спробами співробітництва з

окремими політичними силами в колоніях і напівколоніях. Видимість реформ. Успіхи й невдачі національно-визвольного руху в міжвоєнний період.

Тема 2. Японія між світовими війнами

1. Японія на початок новітньої історії

Зміцнення міжнародних позицій Японії в роки Першої світової війни. Вихід на зовнішні ринки. Політика буржуазно-поміщицьких партій, вплив на неї великих монополій і генералітету. “Рисові бунти” 1918 р. Боротьба демократичних сил за зміну виборчої системи. Закон про загальне виборче право для чоловіків і Закон “про небезпечні думки”. Японська інтервенція на Радянському Далекому Сході та її провал. Здобутки і Японії на Паризькій і Вашингтонській конференції.

2. Внутрішня політика в другій половині 20-30-х рр. ХХ ст. Військові путчі
Економічна криза 1926-1927 . Прихід до влади кабінету Танака. Наступ на демократичні сили. Меморандум Танака – програма завоювання японською воєнщиною світового панування. Фашистський рух у Японії. Військово-фашистські путчі 30-х рр. Встановлення мілітаристського режиму.

3. Зовнішня політика Японії.

Зростання агресивності японського мілітаризму. Загарбання Маньчжурії і створення Маньчжоу-го. Підготовка до нападу на СРСР, Монголію і Китай. Військово-політичний союз з фашистською Німеччиною. Японська експансія в Південно-Східній Азії. Напад на Китай. Радянсько-японський пакт про нейтралітет.

Тема 3. Китай між світовими війнами

1. Економічне і політичне становище Китаю після Першої світової війни

Основні риси суспільно-економічного ладу Китаю. Права і привілеї великих держав. Зміни в соціальній структурі китайського суспільства, зростання ролі національної буржуазії. Політичний лад. Внутрішня нестабільність, мілітаристські кліки.

2. “Рух 4 травня” 1919 р.

Рішення Паризької мирної конференції про передачу китайської провінції Шаньдун Японії. Боротьба національно-патріотичних сил за захист національних інтересів Китаю, її форми і методи. Наслідки “Руху 4 травня” 1919 р.

3. Створення КПК.

Розповсюдження комуністичних ідей у Китаї. I і II з’їзди КПК. Вироблення програми-максимум і програми-мінімум. Ідея єдиного антиімперіалістичного фронту.

4. Створення єдиного антиімперіалістичного фронту між Гомінданом і КПК.

Реорганізація Гоміндану. “Три нових принципи” Сунь Ятсена – програма національного відродження Китаю. Союз між Гомінданом і КПК. Завдання єдиного фронту. Співробітництво з СРСР.

5. Національна революція 1925-1927 рр.

Причини, характер, рушійні сили, завдання революції. Події 30 травня 1925 р. в Шанхаї – початок революції. Шанхайський і гонконгський страйк. Північний похід Національно-революційної армії. Чан Кайші. Втручання великих держав. Контрреволюційний переворот у Шанхаї. Революційна боротьба в провінціях Центрального Китаю (уханьський період). Підсумки революції 1925-1927 рр.

6. Утвердження гомінданівського режиму.

Характер і політичний курс влади Гоміндану на чолі з Чан Кайші. Партійні і регіональні угруповання, “нові мілітаристи”. Економічна політика Гоміндану, ринкові реформи. Зовнішня політика. Окупація Північно-Східного Китаю японськими мілітаристами.

7. Перша громадянська війна в Китаї (1927-1937).

Незадоволення народних низів наслідками революції 1925-1927 рр. Комуністичний рух під лозунгом Рад. Виникнення перших частин Червоної армії і радянських районів. Китайська Радянська Республіка. Аграрна політика КПК, економічні і культурні заходи. Відбиття походів Гоміндану в 1930-1933 рр. Великий похід Китайської Червоної Армії. Створення Особливого району Китаю. Припинення громадянської війни і створення єдиного антияпонського фронту.

Тема 4. Монголія між світовими війнами

Соціально-економічне й політичне становище на початок новітніх часів. Національно-демократична революція 1921 р. Орієнтація на СРСР. «Некапіталістичний розвиток» Монголії. Теорія «капіталістичного дозрівання». Репресії проти опозиції. Боротьба проти японської агресії. Економічні успіхи. Створення передумов для «будівництва основ соціалізму» за сталінською радянською схемою.

Тема 5. Індія між світовими війнами

1. Індія – британська колонія

Використання метрополією матеріальних і людських ресурсів Індії в роки Першої світової війни. Стан економіки. Загострення між національною буржуазією і метрополією. Політичні партії – ІНК, Мусульманська ліга, Хінду махасабха. Акт Монтегю-Челмсфорда і закон Роулетта. Амрітсарський розстріл 1919 р.

2. М.К.Ганді. Гандизм.

Вчення М.К.Ганді. Ідеологія ненасильницького опору колонізаторам. Політична діяльність М.К.Ганді.

3. Перша і друга компанії громадянської непокори

Причини і хід першої компанії громадянської непокори. Методи боротьби. Розстановка сил в ІНК і його діяльність. Свараджисти. Д.Неру – лідер радикальної частини конгресу. Наслідки першої компанії.

Причини другої компанії громадянської непокори. Конституція Неру-старшого. Англійські репресії. Пакт Ганді-Ірвін.

4. Індія в кінці 30-х років

Англійська реформа управління Індією, конституція 1935 р. Управління Конгресом провінційних міністерств і їх політика. Діяльність Мусульманської ліги, вимоги про створення держави Пакистан.

Тема 6. Французький Індокитай. Бірма. Індонезія.

В'єтнам, Лаос, Кабоджа у складі французької колонії. Індокитайський союз. Господарське освоєння регіону французькими колонізаторами. Формування національно-визвольного руху, його цілі, методи, особливості, специфічні завдання різних груп учасників. Діяльність Комуністичної партії Індокитаю на чолі з Хо Ші Міном. Японська окупація Індокитаю. Створення Національних фронтів опору з усіх патріотично налаштованих сил.

Індонезія – голландська колонія. Маневри колоніальної влади по збереженню свого панування. Консолідація національно-визвольного руху. Діяльність Національної партії Індонезії на чолі із Сукарно. Об'єднання національно-патріотичних сил у боротьбі за незалежність.

Тема 7. Туреччина, Іран, Афганістан між світовими війнами

Афганістан у міжвоєнний період

1. Афганістан на початку новітньої історії

Економічне і політичне становище Афганістану. Рух молододафганців. Прихід до влади еміра Амсінулли. Третя англо-афганська війна, здобуття Афганістаном політичної незалежності.

2. Молодоафганський режим (1919-1929)

Політика реформ. Конституція 1923 р. Економічні перетворення, формування і розширення ринкових відносин. Обмеження світської діяльності мусульманського духівництва. Освітні заходи.

Зовнішня політика. Радянсько-афганська угода 1921 р. Зарубіжна поїздка еміра Аманулли 1927-1928 рр. Розширення міжнародних зв'язків.

Причини падіння молододафганського режиму, наслідки його діяльності.

3. Афганістан у 30-х роках.

Збройна боротьба за владу в кінці 20- на поч. 30-х років ХХ. Конституція 1931 р. Відставання Афганістану в економічній і соціальній сфері.

Іран у міжвоєнний період.

1. Економічне і політичне становище Ірану на початок новітніх часів.

Напівколоніальний, напівфеодальний характер економіки, її залежність від великих держав. Політична залежність від Росії і Англії. Неспроможність династії Каджарів захищати національні інтереси. Англо-іранська угода 1919 р. Англійська інтервенція.

2. Піднесення демократичного і національно-визвольного руху в 1920-1922 рр.

Причини, завдання, рушійні сили. Основні центри національно-визвольного руху-Іранський Азербайджан, Гилян, Хорасан. Поразка революційних виступів. Ліквідація англо-іранської угоди 1919 р.

3. Боротьба за владу і державний переворот 1925 р. Внутрішня і зовнішня політика Реза-шаха Пехлеві

Політична нестабільність. Прагнення нових соціальних сил брати участь в управлінні державою. Радянсько-іранський договір 1921 р. Державний переворот 1925 р. Скиннення Каджарів. Прихід до влади Реза-шаха Пехлеві.

Економічні, управлінські, судові реформи. Розширення ринкових відносин. Реформи в сфері освіти, культури, побуту. Зовнішня політика Реза-шаха.

Туреччина в міжвоєнний період.

1. Крах Османської імперії та його наслідки.

Військова поразка Османської імперії. Мудроське перемир'я. Окупація частини турецької території військами Антанти. Плани розчленування Туреччини.

2. Національно-визвольна боротьба турецького народу проти держав Антанти. Створення Турецької Республіки.

Створення організацій турецьких націоналістів – “ Товариств захисту прав”. Окупація великими державами Стамбула. Створення в Анатолії уряду на чолі з Мустафою Кемалем. Боротьба турецького народу з іноземною інтервенцією. Радянсько-турецький договір 1921р. Перемога турецького народу. Проголошення республіки. Лозаннська угода. Підсумки національно-визвольного руху.

3. Внутрішня і зовнішня політика Мустафи Кемалю.

Буржуазні реформи . Конституція 1924 р. Зміни в державному ладі. Ліквідація халіфату світський характер держави. Судові реформи. Політика етатизму в економіці. Авторитарні методи перетворень. Зовнішня політика. Питання про протоки і конференція в Монтре.

Тема 8. Загальні тенденції розвитку арабських країн.

Арабські території після краху Османської імперії. Боротьба окремих лідерів за відновлення єдиного Арабського халіфату. Рішення Паризької мирної конференції і розподіл окремих арабських територій в інтересах великих держав через мандатну систему. Розвиток Єгипту, Сирії, Лівану, Іраку, Алжиру у міжвоєнний період. Створення Саудівської Аравії. Особливий статус Палестини під англійським мандатом. Досягнення й невдачі у розвитку арабських країн між світовими війнами.

Тема 9. Єгипет, Алжир, Сирія, Ліван, Ірак, Саудівська Аравія та ін.

Єгипет. Єгипет – англійський протекторат, аграрно-сировинний придаток до метрополії. Партія національної буржуазії Вафд. Народні повстання 1919 і 1921 рр. Проголошення незалежності 28 лютого 1922 р. Конституційна монархія на чолі з королем Фаудом. Конституція Єгипту. Нові форми залежності від англійського колоніалізму. Нерівноправний англо-єгипетський договір 1936 р.

Алжир. Алжир – французька колонія із статусом заморського департаменту. Становище громадян і підданих, «туземний кодекс».

Національно-визвольний рух під проводом Абд-аль-Кадира. Діяльність алжирських патріотів у Фрагнції. Організації «Північноафриканська зірка» і «Славна північноафриканська зірка».

Сирія і Ліван. Перехід під французьке мандатне управління після Першої світової війни. Протистояння релігійних громад як специфічна риса суспільно-політичної ситуації.

Національне повстання 1925-1927 рр. в Сирії. Конституція 1926 р. для Лівану, 1930 р. – для Сирії при збереженні дії французького мандату. Концепції

національно-патріотичних сил «сирійського націоналізму» й «ліванського націоналізму».

Ірак. Ірак – підмандатна територія Англії. Створення конституційної монархії на чолі з Фейсалом аль-Хашімі. Система мандату (1920-1932). Англо-іракський договір 1930 р. як нова форма контролю над Іраком.

Саудівська Аравія. Бойові дії між правителем Неджду Абд-аль-Азізом ібн-Саудом і еміром Хіджасу Хусейном аль-Хашімі. Створення Саудівської Аравії на основі шаріату й ваххабізму.

Палестина. Англійський мандат на управління Палестиною. Декларація А. Бальфура 1917 р. про створення «єврейського національного осередку». Єврейська імміграція в Палестину. Конфронтація між арабами і євреями. Проблема створення Палестинської держави

7.3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Країни Азії та Африки на початок новітньої історії	2
2	Японія між світовими війнами.	2
...	Китай між світовими війнами.	2
	Індія між світовими війнами.	2
	Туреччина, Іран, Афганістан між світовими війнами..	6
	Загальні тенденції розвитку арабських країн	2
	Єгипет, Алжир, Сирія, Ліван, Ірак, Саудівська Аравія та ін.	4
	Всього	20

7.4. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Країни Азії та Африки на початок новітньої історії	2	
2	Японія між світовими війнами	2	
3	Китай між світовими війнами	4	
4	Індія між світовими війнами	4	
5	Туреччина, Іран, Афганістан між світовими війнами..	10	
6	Єгипет, Алжир, Сирія, Ліван, Ірак, Саудівська Аравія та ін	4	
	Разом	26	

7.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Характер і завдання національно-визвольного руху.	8
2.	Японія, Китай в міжвоєнний період.	8
3.	Монголія в міжвоєнний період.	2
4.	Країни Південної та Південно-Східної Азії в міжвоєнний період.	12
5.	Туреччина, Іран, Афганістан у міжвоєнний період.	16
6.	Загальні тенденції розвитку арабських держав у міжвоєнний період.	6
7.	Єгипет, Сирія, Ліван, Алжир, Ірак, Саудівська Аравія та інші арабські держави в міжвоєнний період.	20
8.		72

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Сергійчук І.М. Китай у нові та новітні часи. – Суми, 2006.
2. Васильєва-Чикаленко Л.Д. Україна в міжнародних відносинах (1944-1996): Навчальний посібник / Л.Д.Васильєва-Чикаленко.- К.: Освіта, 1998.- 176 с.
3. Історія сучасного світу: соціально-політична історія ХУ-ХХ століть. Навч. посібник / За ред. Ю.А. Горбаня.- К.: Знання, 2007.- 439 с.
4. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: Навчальний посібник.- 2-ге вид. / П.М.Ігнат'єв.- Чернівці: Книги-ХХІ, 2006.- 424 с.
5. Козицький А.М. Новітня історія країн Азії та Африки. 1918-2004: Навчальний посібник / А.М. Козицький .- Львів: Афіша, 2004.- 430 с.
6. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Сучасна українська геополітика: Навчальний посібник / В.В.Мадіссон, В.А. Шахов.- К.: Либідь, 2003.- 176 с.
7. Марущак М.Й. Історія дипломатії ХХ століття: Курс лекцій / М.Й.Марущак.- Львів: Бескид-Біт, 2003.- 304 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки). Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Ф.Ф.Гайдуков та ін.- К.: Либідь, 1999.- 558 с.
9. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000рр.). Підручник / Л.Ф.Гайдуков, В.Г.Кремень, Л.В.Губерський та ін.- К.: Либідь, 2003.- 621 с.
- 10.Петренко О.М. Країни Близького Сходу: Довідник/О.М. Петренко .- К.: Наукова думка, 2000.- 472 с.
- 11.Сардачук П.Д., Сагайдак О.П. Україна в двосторонніх міжнародних відносинах (кінець ХХ-початок ХХІ століть): Навчально-довідковий

- посібник / П.Д. Сардачук, О.П. Сагайдак.- К.: Вид-во Європейського університету, 2005.- 328 с.
- 12.Сергійчук І.М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918-кінець ХХ ст.): Навчальний посібник.- Суми: Університетська книга, 2003.- 288 с.
- 13.Сергійчук І.М. Китай в нові та новітні часи. Практикум: Навчальний посібник./ І.М. Сергійчук.- Суми: Університетська книга, 2006.- 329 с.
- 14.Тумаков А.И., Чижов А.П. Новейшая история Восточной Азии (1945-2000) / А.И.Тумаков, А.П.Чижов.- Харьков: Штрих, 2001.- 180 с.
- 15.Україна у міжнародних відносинах ХХ століття: Навчальний посібник / За ред. Я.Й. Малика.- Львів.: Світ, 2004.- 468 с.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

1. Навчальні аудиторії, які обладнанні для проведення лекційних і семінарських занять.
2. Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютери, мультимедійний проектор, екран.